

På grund av vad nu anförts hemställa vi,

att riksdagen vid beviljande av det under rubriken *Åtgärder i kariesförebyggande syfte* yrkade reservationsanslaget av 55 000 kronor måtte föreskriva, att anslaget skall ställas till statens medicinska forskningsråds förfogande att av rådet disponeras för fortsatt kariesforskning.

Stockholm den 26 januari 1956

Bertil v. Friesen

Gustaf Kollberg

Carl Christenson

Nr 437

Av fru *Sjöstrand m. fl.*, om ökat anslag till åtgärder i kariesförebyggande syfte m. m.

Av årets statsverksproposition, elfte huvudtiteln, s. 335, under rubriken »Åtgärder i kariesförebyggande syfte», framgår att Kungl. Maj:t den 5 november 1954 uppdragit åt kungl. medicinalstyrelsen att bedriva upplysnings- och propagandaverksamhet samt vidtaga lämpliga åtgärder i övrigt till förebyggande av tandrötans skadeverkningar.

Det råder icke längre någon tvekan om att tandrötan kan betecknas som ett av våra största socialmedicinska problem. Det gäller alltså att vidtaga effektiva, förebyggande åtgärder mot denna folksjukdom, som i dag har nära hundra procentig utbredning och som belastar vår ekonomi med mer än 200 miljoner kronor om året.

Att propaganda och upplysning i dessa frågor kan medföra resultat visar erfarenheten. Sålunda har nitiska lärare enbart genom att lära sina skolbarn goda dagliga vanor i fråga om munhygien och kostordning kunnat nedbringa tandrötans utbredning bland dessa barn med upp till 70 procent.

I motiven på s. 335 framhålles, att medicinalstyrelsen genom en väl utformad och intensivt bedriven upplysningsverksamhet, riktad direkt till den stora allmänheten och i första hand till ungdomen, önskar sprida kunskap om tandsjukdomarnas orsaker, skadeverkningar och förebyggande och samtidigt söka väcka ansvarskänslan hos den enskilde för tändernas bevarande. En dylik verksamhet får emellertid inte vara en engångsföreteelse utan måste bedrivas på lång sikt samt periodvis stimuleras genom särskilda intensiva upplysningskampanjer. För denna verksamhet avser medicinalstyrelsen

att begagna sig av folder, affisch- och presspropaganda, film, radio och television.

Som en första början har nu medicinalstyrelsen föreslagit, att redan i år en folder framställs i 3,5 milj. exemplar att genom postverket distribueras till varje svenskt hushåll. Kostnaden för folderns utarbetande och tryckning är beräknad till 50 000 kronor. För distribution i form av gruppkursband till omkring 2 500 000 hushåll erfordras ca 125 000 kronor.

I statsverkspropositionen understryker departementschefen, att tandrötan är ett av våra största sociala problem. Detta förhållande belyser han genom siffror från undersökningar av svenska män i värnpliktsåldern samt av skolbarn inom folktandvården. Departementschefen kommer fram till att en totalkostnad på mellan 200 och 250 miljoner kronor för den totala tandvården i vårt land icke kan anses osannolik. Han instämmer också däri, att man måste gå in för att sprida ökad kännedom om värdet av en riktigt sammansatt kost samt om iakttagandet av en god munhygien. För att nå ett gynnsamt resultat härutinnan, fortsätter departementschefen, får man räkna med att ett fortlöpande intensivt upplysningsarbete måste bedrivas.

Trots att departementschefen är ense med medicinalstyrelsen om åtgärderna, tillstyrker han endast en summa av 55 000 kronor, i vilket belopp ingår kostnaden för tryckning av foldern men ingen summa för distributionen. Han anser nämligen, att distributionen bör kunna ske med hjälp av landstingen genom folktandvårdsklinikerna, mödra- och barnavårdscentralerna m. fl. institutioner.

Den av medicinalstyrelsen föreslagna propagandaverksamhetens slagkraft torde komma att väsentligt reduceras, därest den planerade foldern icke finner vägen till *alla* svenska hem. Även om den genom landstingens försorg sprides i viss utsträckning, kommer dock stora grupper av vårt folk utanför denna första upplysning om tandsjukdomarna och deras bekämpande.

Undertecknade anser det icke uteslutet, att viss hjälp kan erhållas av landstingen men vill dock föreslå, att en del av den summa, som beräknats för spridningen, exempelvis 50 000 kronor, ställes till medicinalstyrelsens förfogande, dels för komplettering av det distributionsarbete, som landstingen kan vara villiga åtaga sig, dels för att redan i år förbereda övrigt propagandamaterial, så att de olika åtgärderna kan komma i rask följd redan nästa år.

För upplysningsverksamheten på lång sikt synes det oss slutligen vara av särskild vikt, att all sådan personal — således icke endast medicinalpersonal — som i sin yrkesutövning har möjlighet att påverka allmänhetens kostvanor och hygieniska förhållanden, vid den grundläggande utbildningen erhåller en tillfredsställande undervisning om åtgärder att förebygga tandröta och till befrämjande av tandhälsa över huvud taget. Vi avser i första hand blivande tandläkare, läkare och annan medicinalpersonal, men därjämte blivande lärare vid olika slag av läroanstalter.

Med anledning av vad som ovan framhållits vill vi föreslå,

dels att riksdagen måtte vid behandlingen av p. 132 under elfte huvudtiteln till *Åtgärder i kariesförebyggande syfte* för budgetåret 1956/57 besluta att bevilja ytterligare 50 000 kronor till stöd åt den planerade upplysningsverksamheten för motarbetande av tandrötan,

dels att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att Kungl. Maj:t måtte på lämpligt sätt föranstalta om att i den undervisning, som bedrivs vid tandläkarhögskolorna och de medicinska lärosätena liksom även i lärarutbildningen för yrkesundervisningen och den allmänna folkundervisningen, tid anslås för undervisning om förebyggande åtgärder mot tandsjukdomarna.

Stockholm den 26 januari 1956

Erik Adamsson

Eva Karlsson

Helga Sjöstrand

Nils G. Hansson

i Skegrie
